

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декан географічного факультету

Калинич І.В./
«31» серпня 2020 року

СИЛАБУС

ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

РЕКРЕАЦІЙНО-ТУРИСТИЧНИЙ КОМПЛЕКС ЗАКАРПАТТЯ

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Галузь знань	10 Природничі науки
Спеціальність	106 Географія
За освітньою програмою	Географія
Статус дисципліни	вибіркова

Назва курсу	Рекреаційно-туристичний комплекс Закарпаття
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Географічний факультет, кафедра фізичної географії та раціонального природокористування
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки 106 Географія.
Викладачі курсу	Шароді Василь Васильович
Профайл викладачів	https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/geograph-fiz_geo/staff
E-mail	vasylv.sharodi@uzhnu.edu.ua
Сторінка курсу в Moodle	https://e-learn.uzhnu.edu.ua/course/view.php?id=998
Мова викладання	Українська
Тривалість курсу	3,5 кредити ЄКТС/ 105 годин
Обсяг курсу	44 години – аудиторні заняття (30 годин лекційні, 14 годин семінарські заняття); 61 година – самостійна робота студента.
Формат курсу	Очний. Проведення лекцій, семінарських занять, консультацій, екскурсій тощо.
Анотація до курсу	Курс «Рекреаційно-туристичний комплекс Закарпаття» є вибірковою дисципліною зі спеціальності 106 Географія освітньо-професійної програми «Географія». Предметом вивчення дисципліни є рекреаційно-туристичний комплекс Закарпаття. Програма навчальної дисципліни складається з двох модулів. Модуль 1. Класифікація рекреаційно-туристичних ресурсів Закарпаття. Особливості географічного розміщення, кліматичної зони та їх вплив на рекреаційно-туристичну сферу області. Модуль 2. Оцінка рекреаційно-туристичного комплексу Закарпаття, сучасний стан та перспективи розвитку.
Ключові слова	Рекреаційно-туристичний комплекс Закарпаття, рекреаційні ресурси Закарпаття, ресурси Закарпаття, туристична діяльність, індустрія туризму
Мета та цілі курсу	Мета курсу: <ul style="list-style-type: none"> ● формування теоретичних основ туристичного ресурсознавства, теоретичних знань з наявних туристичних ресурсів Закарпаття і визначення можливостей їх використання в туризмі; ● вивчення різноманітних складових туристичних ресурсів Закарпаття для створення конкурентоспроможного турпродукту; ● формування у студентів фахового світогляду, базового рівня знань стосовно геопросторових аспектів організації, розвитку і функціонування туристично-рекреаційного комплексу на базі ринкових механізмів; ● формування знань про об'єкти пізнавального, оздоровчого та спортивного туризму Закарпаття, їх туристичний потенціал і перспективи його реалізації, умінь обчислювати основні показники туристичного потенціалу та на їх основі робити висновки про туристичну привабливість регіону. Такі знання та вміння необхідні для якісного складання маршрутів для різних видів туризму. Цілі курсу: <ul style="list-style-type: none"> ● вивчити теоретичні основи даної дисципліни, її понятійно-

	<p>термінологічний апарат;</p> <ul style="list-style-type: none"> ● пізнання закономірностей розміщення, особливості структури, потенційні запаси та сучасний рівень використання різноманітних видів рекреаційних та туристичних ресурсів; ● функціонування і розвитку територіально-рекреаційних систем; ● аналізувати умови та чинники формування туристичних ареалів; ● виявляти основні проблеми та перспективи розвитку туристичної індустрії; ● визначати величини туристично-рекреаційного потенціалу Закарпаття як одного з привабливих районів України; ● окреслювати перспективні напрями розвитку туристично-рекреаційного комплексу Закарпаття; ● привити студентам бажання вивчати свій рідний край і бажання до саморозвитку та самовдосконалення. <p>Відповідно до освітньої програми «Географія», вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:</p> <p>ЗК 1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК 2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК 5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 7. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК 12. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності та досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу та суспільство та у розвитку суспільства, техніки та технологій, використовувати різні форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p> <p>ФК 2. Здатність застосовувати знання і розуміння основних характеристик, процесів, історії і складу природи і суспільства.</p> <p>ФК 3. Здатність здійснювати збір, реєстрацію і аналіз даних за допомогою відповідних методів і технологічних та програмних засобів у польових і лабораторних умовах.</p> <p>ФК 6. Здатність інтегрувати польові та лабораторні спостереження з теорією у послідовності: від спостереження до розпізнавання, синтезу і моделювання.</p> <p>ФК 8. Самостійно досліджувати природні матеріали та статистичні дані (у відповідності до спеціалізації) в польових і лабораторних умовах, описувати, аналізувати, документувати і презентувати результати.</p> <p>ФК 9. Здатність до планування та організації, проведення досліджень і підготовки звітів.</p> <p>ФК 11. Здатність працювати в колективах виконавців, у тому числі в міждисциплінарних проектах.</p>
<p>Пререквізити курсу</p>	<p>Для вивчення курсу студенти потребують базових знань з навчальних курсів ОП Географія:</p> <p>ОК 1.2. Іноземна мова.</p> <p>ОК 2.2 Загальне землезнавство.</p> <p>ОК 2.14. Основи екології.</p> <p>ОК 2.17. Регіональна економічна і соціальна географія.</p> <p>ОК 2.18. Фізична географія та природно-ресурсний потенціал України.</p>

	<p>ОК 2.22. Основи суспільної географії. ОК 2.23. Рекреаційна географія.</p>
<p>Очікувані результати навчання</p>	<p>Знати, розуміти і вміти використовувати на практиці базові поняття з теорії географії, а також світоглядних наук для формування оптимальної територіальної організації сфери туризму - ПРН 1</p> <p>Збирати, обробляти та аналізувати інформацію в області географічних наук приймати оптимальні рішення (у тому числі управлінські) щодо розміщення окремих елементів (об'єктів, явищ, процесів) сфери туризму відповідно до особливостей довкілля - ПРН 5</p> <p>Використовувати інформаційні технології, картографічні та геоінформаційні моделі в галузі географічних наук визначення потужностей окремих туристичних систем згідно із потенціалом рекреаційних ресурсів - ПРН 6</p> <p>Застосовувати моделі, методи фізики, хімії, геології, екології, математики, інформаційних технологій тощо при вивченні природних та суспільних процесів формування і розвитку геосфер для прогнозування перспективного розвитку сфери туризму в конкретному регіоні чи країні в цілому - ПРН 8</p> <p>Застосування набутих знань, умінь та практичних навичок для з'ясування стану раціонального використання природних ресурсів території та її соціально-економічного розвитку із використанням місцевих ресурсів для кращого розміщення окремих елементів (об'єктів, явищ, процесів) сфери туризму відповідно до особливостей довкілля - ПРН 12</p>
<p>Навчальні техніки та методи, які будуть використовуватися під час викладання курсу</p>	<p>Лекції, семінарські заняття, консультації, усне опитування, модульні письмові контрольні роботи тощо.</p> <p>Дидактичні матеріали: підручники з дисципліни в електронній формі, матеріали презентацій до лекцій, пакети завдань для модульного та підсумкового контролю, а також матеріали лектора до дисципліни в системі віртуального навчання «Moodle».</p>
<p>Необхідне обладнання</p>	<p>Технічні засоби: мультимедійна техніка, Інтернет ресурси з доступом під час лекцій. Прилади і матеріали кабінету географії, комп'ютерних класів.</p>
<p>Критерії оцінювання (окремо для кожного виду навчальної діяльності)</p>	<p>Поточний контроль – виступи на семінарських заняттях, модульні письмові контрольні роботи, консультації. Оцінювання здійснюється за 100 бальною шкалою. Для змістового модуля № 1 завдання включає три теоретичні питання та п'ять тестових завдань. Відповіді на три теоретичні питання оцінюються до 45 балів (по 15 балів за кожне питання), тестові завдання – по три бали за правильні відповіді на кожен із п'яти тестів, разом максимально студент може отримати ще 15 балів. Решту 40 балів студент може накопичити, проявляючи активність на семінарських заняттях та даючи правильні відповіді на запитання по ходу лекцій. Для змістового модуля № 2 завдання включає три теоретичні питання та п'ять тестових завдань. Відповіді на три теоретичні питання оцінюються до 45 балів (по 15 балів за кожне питання), тестові завдання – по одному балу за правильні відповіді на кожен із п'яти тестів, разом максимально студент може отримати ще 5 балів. Решту 50 балів студент може накопичити, проявляючи активність на семінарських заняттях та даючи правильні відповіді на запитання по ходу лекцій. Результат підсумкового рейтингового контролю викладач оголошує студентам на останньому семінарському занятті. Студент може покращити рейтингову оцінку, складаючи усний залік або йому виставляються рейтингова оцінка у екзаменаційну відомість та залікову книжку.</p>

Підсумковий контроль, форма	Залік проводиться у формі усної перевірки знань
Зміст курсу	<p>Модуль 1.</p> <p>Тема 1. Теоретико-методологічні засади дисципліни.</p> <p>Тема 2. Класифікація туристичних ресурсів Закарпаття.</p> <p>Тема 3. Рельєф як туристичний ресурс. Водні туристичні ресурси.</p> <p>Тема 4. Бальнеологічні ресурси.</p> <p>Тема 5. Туристичні ресурси природно-заповідного фонду Закарпаття .</p> <p>Модуль 2.</p> <p>Тема 6. Історико-культурні ресурси Закарпаття.</p> <p>Тема 7. Соціально-економічні (інфраструктурні туристичні ресурси)</p> <p>Тема 8. Закарпаття як рекреаційний район.</p> <p>Тема 9. Сучасний стан рекреаційного туризму Закарпаття.</p> <p>Тема 10. Туризм як перспективна галузь рекреації Закарпаття.</p> <p>Тема 11. Туристичне районування області.</p>
Література для вивчення дисципліни	<p>Основна:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поп С.С. Природні ресурси Закарпаття. – Ужгород : ТОВ «Спектраль», 2002. – 296 с. 2. Здравниці Карпат. – Ужгород : Карпати, 1985. – 136 с. 3. Бейдик О.О. Словник-довідник з географії туризму, рекреалогії та рекреаційної географії. – К., 1998. – 130 с. 4. Бейдик О.О. Рекреаційне районування // ГЕУ, в 3-х т. – К. : вид-во ім. М.П. Бажана, 1990. – Т.3. 5. Кілінська К.Й. Туристичні ресурси Карпато-Подільського регіону // Вісник наукових досліджень. Серія ТУРИЗМ. Вип. 1. – Тернопіль, 2006. – С. 56–65. 6. Кузик С.П. Теоретичні проблеми туризму: суспільно-географічний підхід: монографія / Степан Кузик. – Львів : Видавн. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2010. – 254 с. 7. Любіцева О.О. Туристичні ресурси України: навч. Посібник / О.О. Любіцева, Є.В. Панкова, В.І. Стафійчук. – К. : Альтерпрес, 2007. – 369 с. 8. Мацола В.І. Рекреаційно-оздоровчо-туристичний комплекс (питання теорії, методології, практики). – Львів, 1998. – 278 с. 9. Петранівський В.Л. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. / В.Л. Петранівський, М.Й. Рутинський / за ред. проф. Ф.Д. Заставного. – 2-ге вид., виправл. – К : Знання, 2008. – 575 с. <p>Допоміжна</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Гетьман В.І. Українські Карпати. Ландшафтно-рекреаційні ресурси. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2010. – 136 с. 2. Кузик С.П. Оцінка рекреаційних ресурсів та проблеми розвитку туризму в прикордонних районах (на прикладі Львівської області) / Туристичний феномен: економічні, соціальні, екологічні і культурно-історичні передумови та наслідки. Матеріали IV Міжнар. наук.-практ. конф. (Святогірськ, 14–16 травня 2002 р.). – Донецьк, 2002. – С. 288-290.
Інформаційні ресурси	<ol style="list-style-type: none"> 1. Презентаційний туристичний сайт Закарпатської області [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.transcarpathiatour.ua. 2. Зелений туризм (сільський відпочинок в Україні) [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ruraltourism.com.ua. 3. Музейний простір України [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.ukrmuseum.org.ua. 4. Офіційний сайт департаменту туризму Міністерства культури і туризму України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.tourism.gov.ua.

	<p>5. Офіційний сайт Держкомстату України [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.ukrstat.gov.ua.</p> <p>6. Спілка сприяння сільського зеленого туризму Україні [Електронний ресурс] – Режим доступу: www.greentour.com.ua.</p>
<p>Питання для підсумкового контролю</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Туристичні ресурси. Місце дисципліни в системі наук фізико-географічного та соціально-географічного циклу. 2. Туристичне краєзнавство: об'єкт і предмет вивчення, основні завдання та теоретико-методологічні засади. 3. Суть і співвідношення понять «рекреаційні умови», «рекреаційні ресурси», «туристичні ресурси». 4. Класифікація туристичних ресурсів. Основні підходи до їх класифікації. 5. Охарактеризуйте основні риси географічного положення Закарпаття та визначте його вплив на розвиток туризму. 6. Природні ресурси та їх роль у формуванні привабливості рекреаційного району. 7. Кліматичні рекреаційні ресурси. Медико-кліматична характеристика Закарпаття. 8. Кліматичні курорти Закарпаття. 9. Дайте загальну характеристику кліматичних туристичних ресурсів Закарпаття та їх придатності для літніх і зимових видів відпочинку. 10. Дайте загальну характеристику рельєфу території Закарпаття, особливості його впливу на розвиток туризму. 11. Дайте оцінку можливостей використання Карпат для різноманітних видів туризму. Назвіть основні зимові центри гірськолижного відпочинку. 12. Охарактеризуйте основні річки Закарпаття та їх використання в рекреації. 13. Ліс в системі природних рекреаційних ресурсів (функції лісу, екологічне і рекреаційне значення лісів). 14. Дайте загальну характеристику наявності та складу природних біологічних туристичних ресурсів та їх використання у туризмі. 15. Опишіть структуру та склад об'єктів ПЗФ Закарпаття.. 16. Національні парки в системі природоохоронних територій. 17. Біосферні заповідники Закарпаття: специфіка рекреаційного використання. 18. Карпатський біосферний заповідник. 19. Бальнеологічні ресурси Закарпаття. Види бальнеологічних ресурсів. 20. Охарактеризуйте запаси ресурсів лікувальних мінеральних вод в Закарпатті. Назвіть основні бальнеологічні курорти. 21. Проаналізуйте географію поширення бальнеологічних курортів в Закарпатті. 22. Охарактеризуйте запаси ресурсів мінеральних грязей та сучасний рівень їх використання для цілей санаторно-курортного господарства. 23. Дайте визначення поняттю «історико-культурні ресурси», охарактеризуйте їх склад. 24. Дайте характеристику та проаналізуйте географію розповсюдження архітектурних історико-культурних ресурсів в Закарпатті. 25. Найвідоміші пам'ятки археології на Закарпатті. 26. Замкові та фортифікаційні комплекси Закарпаття. 27. Сакральна архітектура Закарпаття. 28. Проаналізуйте географію біографо-соціальних історико-культурних ресурсів. 29. Як етнографічні ресурси використовуються на сучасному етапі розвитку туризму в Закарпатті?

30. Дайте визначення поняття «туристична інфраструктура» охарактеризуйте її склад.
31. Назвіть основні складові й визначить тенденції розвитку ресторанного господарства.
32. Суперточка-тур: суть поняття та специфіка.
33. Трансресурсні об'єкти: гомогенні та парарекреаційні (латентні) ресурси.
34. Оцініть рекреаційний потенціал Закарпаття.
35. Туристично-рекреаційні ресурси Карпатського рекреаційного району.
36. Дайте характеристику кліматичним ресурсам Закарпаття та їх придатності для літніх і зимових видів відпочинку.
37. Орографічні ресурси Закарпатської області.
38. Охарактеризуйте бальнеологічні рекреаційні ресурси Закарпаття.
39. Охарактеризуйте лісові рекреаційні ресурси Закарпатської області.
40. Охарактеризуйте біологічні ресурси Закарпатської області.
41. Дайте оцінку історико-архітектурним рекреаційним ресурсам Закарпаття.
42. Дайте оцінку соціально-економічним рекреаційним ресурсам.
43. Архітектурна і археологічна спадщина Закарпаття.
44. Роль етнічних ресурсів краю у розвитку туризму в Закарпатті.
45. Рекреаційний потенціал Закарпатської області.
46. Розкрийте особливості природоохоронного фонду Закарпатської області та ступінь його використання в туристично-рекреаційній сфері.
47. Охарактеризуйте Ужанський НПП.
48. Охарактеризуйте НПП Синевир.
49. Карпатський НПП.
50. Охарактеризуйте рекреаційні зони Закарпаття.